

Fagdag/miniseminar for Samfunnsviterne i Finnmark 6. september 2016

oppsummering ved Janne Hansen og Synnøve Solbakk

Tema: Kommune- og regionreformen

I forbindelse med gjennomføring av årsmøtet i fylkeslaget arrangerte vi paneldebatt om kommunereformen. Ordstyrer var Janne Hansen.

På vegne av Samfunnsviterne, avdeling Finnmark, ønsket Synnøve Solbakk velkommen på samisk og på norsk. Tanken bak fagdagen/paneldebatten å finne et tema som kunne engasjere samfunnsviterne i Finnmark på tvers av faggrenser og arbeidsplasser. Denne gangen hadde vi invitert også utenom Samfunnsviternes medlemmer, og vi var totalt 14 stykker samlet i varmestua i alpinbakken i Karasjok.

Bakgrunnen for valg av tema var «regjeringens mål med kommunereformen er større og mer robuste kommuner og regioner med økt myndighet og makt for å møte morgendagens utfordringer og forventninger fra innbyggerne. Reformstatus, muligheter og utfordringer i Finnmark og Nord-Norge». Signalene fra fylkesmannen er at foreslås tre sammenslåinger i Finnmark; Loppa-Alta, Deatnu/Tana-Unjárga/Nesseby, Kvalsund-Hammerfest.

Innleder Bente Larsen, rådmann i Porsanger. Tidligere prosessleder for Fylkesmannen i Finnmark og rådmann i Sør-Varanger

Bente Larsen ga uttrykk for at ho ikke var negativ til kommunereformen. De mange oppgavene den enkelte kommune skal løse er kanskje for store for de minste kommunene, samtidig som mange byer vokst ut over administrative grenser.

Larsen viste til stor vekst i offentlig sektor, spesielt innen velferdsoppgavene, samtidig som offentlig økonomi ikke kommer til å øke. I dag løses 70-80% av velferdsoppgavene i kommunesektoren. Den ventede eldrebølgen vil skape flere utfordringer, samtidig som tilbud til barn og unge må løses. Dette kan gå på bekostning av kommunens rolle som næringsutvikler. Hun pekte også på rekruttering av kompetanse som en utfordring; er det realistisk å ha 19 barnverninstusjoner i fylket? I dag har knapt 4 av 19 kommuner en jurist i sin administrasjon.

Larsen pekte på at det er tatt til orde for et større interkommunalt samarbeid, men var samtidig tvilende til det førte til økt lokaldemokrati. Hun oppsummerte med å si at vi har utfordringer i Finnmark, og at det er viktig å stille spørsmålet; hvem er vi her for?

Innleder Ann-Mari Thomassen, medlem i Sametingsrådet

Ann-Mari Thomassen tok for seg kommunereformen og samiske interesser. Thomassen ga uttrykk for at ho var positiv til reformen – bedre for samiske interesser med større kommuner og fagmiljøer, men pekte på en rekke utfordringer som må løses i forhold til samiske interesser. Stort sett er samer i mindretall i de ulike kommuner, bortsett fra i

Finnmark. Det er utviklet ulike forvaltningsmodeller for samisk språk, opplæring, nærings- og kulturtilbud, og disse ordningene er i liten grad drøftet. Noen kommuner har gitt uttrykk for frykt for sin identitet som samiske kommuner. En sentral utfordring er hvilke rammebetingelser som vil gjelde for samisk språkutvikling. Thomassen viste til at Sametinget konsulterer med regjeringen i saken. Ho sa også at hun var fornøyd med regionmeldinga, og Sametinget har tidligere vedtatt og gått inn for én region i Nord Norge.

Ho utfordra Samfunnsviterne om å være med på å heve debatten – peke på utfordringer, også med samisk perspektiv.

Innleder Ragnhild Vassvik, fylkesvaraordfører

Ragnhild Vassvik berørte både kommunereformen og regionreformen i sitt innlegg. Vassvik ga uttrykk for at ho støttet de initiativ som er kommet om å slå sammen kommuner i Finnmark, men ga samtidig uttrykk for skepsis mot å slå sammen fylkeskommuner. Regjeringen har signalisert én eller to regioner i Nord Norge. Her viste ho til geografi og avstand som argumenter mot sammenslåing av for eksempel Troms og Finnmark. Vassvik pekte også på relasjonen til Finland og Russland som argument for å beholde Finnmark som eget fylke. Hun mente en sammenslåing også kan sette Finnmarksloven og Finnmarkseiendommen på spill. Hun oppsummerte med at Finnmark er et rikt fylke og en sammenslåing vil føre til tap av ressurser som vindkraft, mineraler m.v.

Debatten

Hovedtemaet var at den offentlige debatten om kommune- og regionreformen ser ut til å være preget av følelser og knyttet til kommunenes og fylkeskommunens identitet, med lite fokus på oppgaveløsning, tjenestetilbud og kommunene som et verktøy for å realisere politikk.

Bente Larssen fikk siste ord om oppgavefordeling mellom stat, fylkeskommune/region og stat: “Hvis kommunene klarer å håndtere legene så klarer de vel tannlegene også!”

Oppsummering

En oppsummering av fagdagen vil fra styrets side være at arrangementet var vellykket. Vi mener at vi igjen traff bra med tema, form og innledere. Flere av møtedeltakerene var svært aktive, og det blei en fin diskusjon etter innledningene.

Videre oppfølging

- 29. – 30. september presenterer fylkesmannen sine tilrådninger til ny kommunestruktur
- Regjeringen fremmer forslag til endringer i kommunestrukturen for Stortinget våren 2017
- Stortinget behandler saken i løpet av 2017